

בדלתיים סגורות

בשביל מה קיימת הכנסת? המילה „פרלמנט“ גזורה, במקורה הצרפתי, משלש „דבור“, מכל תפקידי הפרלמנט, החשוב ביותר הוא „לדבר“ — ללבן בעיות גורליות מכל צד, לשמוע דיועו שונות עליהן, כדי לגבש דיעה קולקטיבית שיש בה כדי להנחות את הממשלה.

אצלנו? לפני כמה שבועות ענתה ראש-הממשלה, גולדה מאיר, לשאלתה שהגשתי בעיקבות ראיון שהעניקה לטלוויזיה האמריקאית. שם הכריזה כי קיים מצב של מלחמה בינינו ובין ברית-המועצות. בתשובה לשאלתה חזרה גולדה על הדברים, ואף הוסיפה להם כהנה וכהנה. אותה שעה גברה גם בצד הסובייטי המיתקפה על ישראל. היה נדמה לנו שזוהי בעייה ממדרגה ראשונה, בה צפונות סכנות חמורות ביותר למדינה. בקיצור: בדיוק בעייה מן הסוג שכל פרלמנט בעולם מצווה לתת עליה את דעתו בעוד מועד. הגשנו הצעה דחופה לסדר-היום, וכך עשו גם חברי כנסת אחרים. אך עוד לפני שהגשנו את התכנסה כדי לדון אם זה באמת „דחוף“, הודיעה הממשלה שהיא עצמה עומדת להשמיע על כך הודעה בכנסת, שבעיקר-בותיה יתקיים דיון.

לכאורה — בדיוק מה שרצינו. אלא מה? איך אפשר לדון בגלוי, בפה מלא, על

נושא זה? בוודאי, כל אחד יכול להשמיע נאום חוצץ-להבות, לצעוק „פוייה“, לקלל את סטאלין ולהזכיר את המן הרשע. אבל מי שרוצה לדבר ברצינות על נושא זה, חייב להזכיר מידע סודי על עליית-היהודים, לפרט את ההשלכות הצבאיות של הסיכסוך ולנתח את הסכנות הביטחוניות הגורליות העוללות להתפתח בכל רגע.

בנאיביות האופיינית לנו, חשבנו שזוהי מטרת הדיון, וכי לשם כך קיימת הכנסת.

לכן פנינו ליו"ר הכנסת במכתב וביקשנו לקיים את הדיון בדלתיים סגורות. בדיון כזה אפשר לדבר באופן חופשי, כי הפרוטוקול נשאר סודי, ופירסומו אסור באופן חמור.

יש שתי דרכים ליזום דיון כזה: או שהממשלה דורשת זאת, או שהכנסת עצמה מחליטה על כך ברוב דיעות, לפי בקשת עשרה ח"כים.

לכן פנינו באותו יום גם לכל סיעות הכנסת, פירטנו בפניהן מדוע חשוב לקיים הפעם דיון סודי, וביקשנו שיתמכו בבקשה. אולם מבין 120 חברי-הכנסת, לא נמצאו בעשרה העשרה שיתמכו בבקשה זו. כל הסיעות סירבו. כל הנואמים רצו שנאומיהם ההיסטוריים יפורסמו בעיתונות.

בכך איבד הדיון את עיקר ערכו. אך העניין לא נסתיים בזאת.

לפתע הודיעה הממשלה שאינה מעוניינת בכלל בדיון. היא רוצה רק שאבא אבן ישמיע נאום — וזהו זה.

עצם דרישה כזאת היא עלבון לכנסת. פירושה שאין לכנסת מה לומר, ושדעתה אינה חשובה כלל.

כנסת אחרת היתה מתקוממת. אך הכנסת השביעית היא צייתנית וממושמת, והיא אומרת אמן אחרי כל מעשי גולדה.

אם רוצים לקיים דיון אחרי הודעת הממשלה, בנינו גוד לצוניה, יש צורך בדרישה מטעם 40 ח"כים. אולם כנסת זו מורכבת מ-104 אנוסי הקואליציה. האופור יוציה כולה מניעה ל-16 איש — שרובם תומכים אף הם בממשלה, למרות שלא זכו לשבת בה.

וכך קרה מה שקרה: אבא אבן נאם עוד נאום אוכספורדי שופע-מליצות וחסר-ערך, שיתפס עוד כמה עמודים בכרך כל-נאומי-אבן. חברי-הכנסת שימשו תפאורה דוממת להופעת השר. ואחת הסכנות הגדולות ביותר, המאיימות עתה על המדינה, לא נדונה בכנסת כלל.

אורי אבנרי

התקפה נגדית נגד הכפייה הדתית

ביקורת ההלכה

השבוע הונחה על שולחן הכנסת הצעת חוק חסרת-תקדים. היא נשאה את המיספר הסידורי ג'ה, ואת השם „חוק לבחינת ההלכה היהודית — תשל" 1970“, מטעם הברית-הכנסת אורי אבנרי.

בזיכרון על „מיהו יהודי“ הזהרנו את העסקנים הדתיים שהם עלולים להמיש אסון על הדת. כבואם לכפות על הכנסת ועל הרוב החילוני במדינה את ההלכה היהודית בדרך החוק הממלכתי, סופם להביא למצב שבו יתערב הרוב החילוני בענייני ההלכה עצמה.

הצעת-החוק שלנו באה להמחיש עובדה זו, לעורר את המחנה הדתי למחשבה חדשה ולעשות מעשה חינוכי ממדרגה ראשונה. אפילו אין סיכוי כי הצעת-חוק כזאת תתקבל בכנסת הנוכחית, הרי זהו אות לבאות.

הצעת-החוק המפורסת, שנוסחה על-ידי אמנון זכרונג, אומרת בין השאר:

מוקמת בזה ועדה לבחינת ההלכה היהודית.

הוועדה תהיה מורכבת מנציגי כל סיעות הכנסת.

כל אחד מחברי הוועדה יהיה רשאי להציע נושא לדיון.

הוועדה תבחן את עיקרי ההלכה היהודית, שאומצו על-ידי המחוקק ה"חילוני, ואשר על פיהם נוהגים בישראל.

הוועדה תהיה רשאית למסקנה כי עיקר רוב ההלכה אינם תואמים את רוח הזמן, או שהם נוגדים עקרונות חברה חילונית — תדווח על כך לכנסת.

הוועדה תהיה זכאית להמליץ בפני הכנסת השונות בדרך של פסיקה עיקרית הלכה הנראים בעיניה פסולים, ואם מכל פני העילות המפורטות לעיל, ואם מכל טעם אחר שהוא.

הדיווח וההמלצות יכללו גם את דעת המיעוט.

למקובל, צורפו להצעת-החוק דברי-הסבר. בר, נאמר בהם, בין השאר:

בעל הצעת-החוק הנוכחית גורס הפרדה מוחלטת בין דת ומדינה, ובעניני אימוץ ההלכה היהודית בחיי יום-יום, ועל-ידי החוקק החילוני, הוא דבר פסול, אשר אינו תואם את רוח הזמן, ועקרונות מדינת-חוק חילונית. אף-על-פי-כן החליטה הכנסת בעבר, ו

נאפאלם וטלוויזיה

הגיע תורו של משה דיין לענות לשאלות שלנו. בין השאר:

● **טלוויזיה בשבת.** בתשובה לשאלות האחרונות שלנו על נושא זה, הוא הודיע רשמית שנחלנו נצחון: לחיילים יהיה מותר עתה לפתוח רדיו וטלוויזיה בשבת, בוזרי התרבות והאוכל. ההגבלה היחידה: אם הטלוויזיה היא בחדר-האוכל, אין לפתוח אותה בשעת הארוחה, כדי להימנע מפגיעה בחיילים דתיים בזמן ארוחתם.

● **אנשי סייגון בצה"ל.** הוא אישר כי משלחת דרום-ויאט-נאמית נפגשה עם ראשי צה"ל וקיבלה מידע על מיבנה מש"ר רד-הביטחון. (לפני שבועיים סירבה גולדה מאיר לאשר, בתשובה לשאלתה אחרת של ג'ה, שלא חל שינוי בעמדת ישראל לממשלת סייגון. מדברי דיין ברור, כי המשלחת הודינה וזכתה לייחס רשמי, כדי לפייס את האמריקאים ולעזור לנשיא ניקסון להתגבר על התנגדות יהודי אמריקה למלחמת ויאט-נאם. ביקורו של דיין בויאט-נאם, בשעתו, שירת את אותה המטרה.)

● **כרמלנים במשרד-הביטחון.** משרד זה מוציא ארבעה מיליארד ל"י בש"נה. האם כבוד השר יכול להגיד כמה כלכלנים מיקצועיים עובדים במשרד-הביטחון? שאל אורי אבנרי. השיב דיין: „אני יכול לומר שיש כלכלן ראשי, ששמו פרופסור זוסמן. קיים עובדים תחתיו — אינני יודע.“

● **נאפאלם במצרים.** דיין אישר כי מטוסי חיל-האוויר משתמשים בפצצות נאפאלם בפעצותיהם בעומק השטח המצרי. הוא קבע, כי בפרשת אבו-עזבל לא היה שימוש כזה בנאפאלם.

● **בינתיים הגשנו שורה של שאלות חדשות. בין השאר:**

● **לשר-החוק:** מה היה חלקה של ממשלת ישראל באירגון ההפגנות נגד פולמוס-הברית?

● **לשר-החוק:** מי כלול ברישימה ה"שחורה" של משרד-החוק, שהועברה ל"קונסוליות עם הוראה שלא לטפל בדרכוני האנשים האלה מפני שרובם „שמאלנים“?

● **לשר-האוצר:** בגלל אילו ביזבוזים במשק הממשלתי הודיע הממונה על המשק הממשלתי על כנתו להתפטר?

● **לשר-הפנים:** באילו מיקרים סירב משרד-הפנים להתייר כניסה לישראל לאנשים בטענה שהם מיסיונרים?

● **לשר-האוצר:** האם נכון שהממשלה שלמה לאייזיק וולפסון 600 אלף ל"י מעל המחיר הנכון, עבור שתי קומות ב"מיגדל שלום בתל-אביב?

שיר המעלות

לפעמים יש, בכל זאת, העונות בכוסת. למשל, כשעולה בעיית ה"כלנתריזם".

זה קורה כל כמה חודשים. מישהו באיזו שהיא ציירת-פיתוח, וגם בעיר ותיקה, נוהג כמו רחמים כלנתר, מי שהיה חבר ציירית ירושלים. זאת אומרת, הוא עובר ממפלגה אחת לשניה, מפיל את ראש-העיר ומביא לבחירת ראש-עיר אחר. בדרך כלל מאשיכים אותו הנפגעים בכך שעשה זאת תמורת כיסא, משכורת או פיצוי אחר.

למה זה מצחיק? מפני שפעם אחת שופכת מפלגה א' את גופרית על מפלגה ב', הנותנת יד לשחיתות כזאת. בפעם השנייה שופכת מפלגה ב' את גופרית על מפלגה א', כ"ל מפלגה השלישית שופכת ג' את גופרית על מפלגות א' וב', כ"ל.

תמיד דורשת המפלגה הנפגעת לחוקק חוק שיביא לפיטורי הנבחר העירוני שהחליף את מפלגתו, ולשים במקומו מועמד צייתן יותר.

זה קרה גם השבוע. הפעם האשימו המפ"ד"ל וגח"ל את המערך, שנתן יד למעשה כזה בעיירה מעלות בגליל.

סיעתנו תבעה להסיר את כל העניין מסדר-היום. כי:

● דווקא המפ"ד"ל וחרות חיבלו בקבלת החוק לבחירה אישית של ראשי-ערים (שאנחנו תמכנו בו). חוק זה היה שם קץ לתופעה זו כולה.

● כל המפלגות עוסקות באותה שחיתות, והמפ"ד"ל דווקא מצטיינת בכך.

● השחיתות מתחילה בכך שמפלגות לוקחות ערב הבחירות מועמדים שהם ראשי-המפלגות, כדי לקנות את הקולות שלהם. אחרי שזכו בלקוחות בדרך מושחתת זו, אי-אפשר להרשות לסלק את הנבחרים שחבאו את הקולות, כשאלה מתנהגים בניגוד להוראות המפלגה.

● כל חוק המשעבד נבחרים למנגנוני-מפלגות, מפוק מעיקרו, מפני שהוא הופך נבחרים לרובוטים.

● מובן שהצעתנו נדחתה פה אחד. על-ידי כל עסקני-המפלגות הנרגזים. אבל ח"כ מרכזי ב"נפרות מאורי-הודה, קרא לעבר אורי אבנרי: „מה קרה לך היום? כל מה שאתה אומר זה בסדר.“